

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

РІК XLVIII Ч. 66. Джерзі Сіті, Н. Дж., середа, 20-го березня 1940.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

No. 66. Jersey City, N. J., Wednesday, March 20, 1940.

VOL. XLVIII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: BERgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BERgen 4-1018, 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

НАРАДИ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СІТІ. — Річні наради головного уряду У. Н. Союзу розпочалися в понеділок рано заприсягненням нового головного радного, Івана Пігуляка, (з Сиракуз, Н. Й.), що прийшов на місце покійного головного радного Івана Ваверчака, та відданням пошани померлим членам У. Н. Союзу і полагали у боротьбі за визволення України. Те останнє наступило по вступнім слові Миколи Мурашка, головного передсідника У. Н. Союзу, в якому він зясував короткими словами нові наслідки, доконані над українським народом, включно до трагедії з Карпатською Україною й того всього, що тепер діється на українських землях.

ЗАВЖДИ ПРОТИ НАСИЛЬСТВА.

У. Н. Союз і його членство, казав передсідник, завжди виступали проти всякого насильства і брутального поневолення, без різниці на те, яке воно не, бузоб: царське, цсарське чи диктаторське, та московське, польське, мадярське, румунське чи німецьке. У. Н. Союз завжди заявляв, у своїх протестах проти гноблення, що деспотична влада — це цекло, в першу чергу для селян і робітників, та що мусить прийти і деспотизмові такий кінець, як йому заповідав Шевченко, коли писав, що прийде той момент, що „царя до ката поведуть“.

У. Н. СОЮЗ РОСТЕ Й БАГАТИЄ.

Потім наступив діловий звіт головного передсідника, про загальний стан У. Н. Союзу щодо членства і маєтку, інвестицій і реальностей. Стверджено в звіті, що за останній рік зібрано з самих реальностей \$204,000 чиншу та що реальності знаходяться в якнайліпшому стані. Водночас подано точно, яке є опроцентування інвестицій, з яких то чисел можна виробити собі ясний погляд про добру фінансову господарку в організації й зріст у майні, до чого треба додати і зріст у членах.

У. Н. СОЮЗ І ГРОМАДСЬКЕ ЖИТТЯ

Далі обговорив передсідник заходи У. Н. Союзу в справі об'єднання американських українців, для справи оборони прав України на незалежність й державне життя і скликання для цієї цілі одного Конгресу Американських Українців.

ДАЛЬШІ ЗВІТИ.

Потім здавав звіт заступник головного передсідника, Григорій Герман, в якому він ствердив ступіневий зріст числа спортових дружин, що виступають у змаганнях під назвою У. Н. Союзу. Ця обставина значно поширила серед молоді імя У. Н. Союзу, як і його ідеї. При цьому треба пам'ятати, що спортова акція У. Н. Союзу має виразний виховний характер.

Заступниця головного передсідника, пані Марія Малевич, подала ширше про свою працю в Пітсбурзі, де відділи У. Н. Союзу зросли новими членами та де повстало також і кілька нових відділів. Згадала за організаційні збори, які відбувалися, та за змагання поширювати ідеї організації.

ЗВІТ ПРО ДАЛЬШІ ЗДОБУТКИ.

Головний рекордний секретар У. Н. Союзу, Дмитро Галичин, пригадав, що минулий рік був ювілейним, бо в ньому минуло 45 років від задоження У. Н. Союзу. Він приніс організації моральні й матеріальні здобутки. Ювілейні свята, що відбулись, дали нагоду пригадати українському громадянству в Америці відомі рефератами і промовами ті заслуги, які положив У. Н. Союз на полі організації нашого життя в Америці. Зокрема поширено відомості про ці справи серед тут родженої нашої молоді. Видно, що це мало добрий вплив, коли У. Н. Союз міг збільшитись у тому році на 2,655 членів.

В минулому році, ствердив секретар, створено 44 нові відділи. А особливо відрадним явищем є тут те, що між новими членами, що прибули до У. Н. Союзу, молодь становить 75%.

ЗДОБУВАЄМО ГРУНТ У КАНАДІ.

До успіхів, якими може радіти У. Н. Союз, треба зачислити те, що в минулому році вдалося здобути і серед українців у Канаді ширші симпатії для організації й ідеї. Сталося це головню в провінції Онтеріо, де вже зорганізовано кілька відділів У. Н. Союзу, які, що найважливіше, розвиваються надзвичайно гарно.

МАЙНО У. Н. СОЮЗУ.

Головний фінансовий секретар-касир У. Н. Союзу, Роман Слободян, подав, що вартість майна У. Н. Союзу виросла з кінця 1939 року \$5,574,688.19. Загальний приріст майна вносин у 1939 році \$316,287.21. Посмертні фонди на обезпеку членських грамот збільшились у минулому році на \$398,696.25. Інвестиції організації принесли до посмертних фондів 4.5%. Оцінка грамот старших членів і дітей вносин 154.8%, або, іншими словами, надвишка резерви понад статуту виносив 54.8% і вносин суму \$1,700,608.23. Смертності серед членів організації вносила 63.5%, а це означає, що була 12% менша, ніж у попередньому, 1939 році.

Секретар іще зазначив, що є ще зарезервована сума \$54,500, яка є призначена на дивіденду членам. Дивіденда буде виплачена членам у травні 1940 р.

ПОЛЬЩА, ЗАХІДНЯ УКРАЇНА Й АМЕРИКА.

ВАШІНГТОН. — Ендрю Берлінг подає через Асошіейтед Прес, що підсекретар стейту Соммер Велес був дуже осторожний, коли говорив з представниками нового польського уряду. Він ні словом не дав польським представникам припускати, що Польща буде відбудована такою якою була до 1. вересня 1939 року. Берлінг подає, що американський уряд попірає відбудову Польщі, але не з тим, щоб вона дістала всі давні землі, головню ті, які вона їх дістала чи загарила по першій світовій війні, а які не повинні до неї належати згідно з тими принципами, які були проголошені президентом Вилсоном в імені Злучених Держав. Це відноситься, наприклад, до Вільні й виленької округи, а далі до західно-українських земель, точніше до лінії Керсона, яка не признавала Польщі тих земель, що їх тепер забрали від неї Совети.

ПІДСЛУХАННЯ НЕЛІГАЛЬНІ

ВАШІНГТОН. — Найвищий Суд рішив, що судові власті не сміють керуватися підслухуванням підчас судових розправ. Коли нема інших доказів, тільки ті, які скоплено через підставлення телефонічного апарату, або через підслухування безпосередніх телефонічних розмов, то обвинувачений буде увільнений від кари, навіть коли підслухані докази наявно стверджують його вину. На основі цього повалення один ньюйоркський суддя звелів випустити на волю вісьмох засуджених людей, яким кара була доказана на основі підслухання. Не підозріваючи, що хтось їх підслухує, вони зраділись, що винуваті. Проте суддя їх випустив, бо не було інших доказів. Випускаючи їх, суддя сказав, що хоч знає, що вони винуваті, то краще, щоб вони вийшли на волю, ніж при помочи підслухування має бути насилувано свистість особистості свободи. Вкупі з тим уневаженням підслуханих доказів звернено увагу Федеральному Бюро Інвестицій, щоб воно набудуче не послуговувалось тими методами.

ПОПРАВЛЯЮТЬ ФОНОГРАФІЧНЕ РЕКОРДУВАННЯ

НЬО ЙОРК. — Лябораторії телефонічної системи Бела у дооснадили рекордування музики. До того ступня, що інженери називають цей винахід революційним.

Незадовго мають відбутися перші публічні проби винаходу.

СЕНАТ УХВАЛЯЄ ПРОЕКТ ГЕЧА

ВАШІНГТОН. — Поважною кількістю голосів сенат ухвалив проект Геча про обмеження політичної діяльності осіб, що мають стейтвільні посади, удержувані в цілості або в часті федеральними фондами.

За внесок голосували 58 сенаторів, проти 28. Всі республіканці, в числі 22, голосували за внесок. Проти внеску голосували 27 демократів. Внесок переходить тепер до палати послів, де його, жде довга боротьба.

на судову цитацію за критикування суду за вирішення справи Нека-Брейді.

Вони признаються, що критикували суд, але виправдували тим, що ця критика була зроблена в публічному інтересі.

Вони стануть незадовго перед судом.

ГАЗЕТА БОРОНИТЬСЯ ПРОТИ СУДУ

СТ. ЛУІС. — Накладці, редактори й картуністи газети „Пост-Диспеч“ дали відповідь

ЗАКЛИК ЗА МИР.

Папа Пій XII, у базиліці Св. Петра в Римі закликає світ до миру. Коло 40,000 осіб слухали цього заклику.

ВІЗНИ СТУДІЮЮТЬ РІЛЬНИЦТВО

КОЛОМБОС. (Огайо). — Триста людей, що знаходяться у в'язницях стейту Огайо, записалися на письменні курси рільництва. 17 з них незадовго вже покінчать курси рільництва, що для них улаштував стейтвільний університет Огайо.

МАЛО ГУМОРУ В СОВЕТАХ

МОСКВА. — Московські газети почали атакувати свої фільми за те, що вони не вміють розсмішувати людей. А самі люди чомусь не хочуть сміятись. Режисери, говориться в критиці, бояться гумору, немов гарматної кулі. А для Советів тепер треба сміху, і то багато сміху, хочби крізь сльози.

РУМУНІЯ НЕВТРАЛЬНА

БУКАРЕШТ. — У румунським парламенті міністер заграничних справ, Гафенку, зробив заяву, що Румунія не дається втягнути в панівні сфери впливів жадної воюючої сторони, а задержить цілковиту нейтральність. Він водночас висказав подяку Італії за те, що та заявила свою готовість прийти Румунії на поміч, колиб якась держава хотіла втягнути Румунію у війну.

НЕПОРОЗУМІННЯ В ДЕМОКРАТИЧНІЙ ПАРТІЇ ЗА ГОСПОДАРКУ

ВАШІНГТОН. — У Демократичній Партії іде тепер боротьба за господарські справи між прихильниками Нового Розділу й консервативним блоком у конгресі. Боротьба, досі, скрита, тепер починає виходити наверх.

АМЕРИКА НЕ БАЧИТЬ ВИГЛЯДІВ МИРУ

ВАШІНГТОН. — Ренічки американського уряду не хотіли виявити нічого, що вони знають про переговори між Гітлером і Мусолінієм у Бренері.

Дипломати вірять, що оба диктатори говорили про плян щодо Балкану й Туреччини. Вони припускають, що існує певний зв'язок між переговорами й візитою Велеса. Думають теж, що Німеччина хотіла дати Велесові до розуміння, що вона не дасть собі відібрати забраної нею території.

Донесення, які одержано тут про суботні бомбардування Німеччиною англійської флотної бази в Скапа Флов, вказують, що німецьке донесення є ближче до правди, ніж англійське. Себто, що Англія справді потерпіла поважні втрати.

КАРАЮТЬ ДОПОМОГОВІ ПІКЕТИ

НЬО ЙОРК. — Міський суд у Бронксі засудив трьох молодиків і три жінки за заколочення публічного спокою, бо вони брали участь у пікетуванні перед допомоговим урядом. Демонстрація відбулася минулого вівторка в Бронксі.

Кожного учасника засуджено на гривну в сумі 10 доларів, або на в'язницю по 3 дні. Всі вибрали в'язницю.

СТРІЧА ДВОХ ДИКТАТОРІВ

БРЕНЕРО (Італія). — Тут зустрілись два європейські диктатори, Гітлер і Мусоліні, і відбули в заїзничім вагоні двогодинну розмову. Висліді розмови покищо задержані в тайні. Також невідомо добре, про що вони говорили. Догадуються, що темою їх розмов була кампанія за мир, але на тих умовах, які вони уложили; також, на випадок, якби їх пропозиції були відкинени, вони обговорювали плян, що далі робити. Дехто каже, що внаслідок тої розмови прийде до тіснішої співпраці між Німеччиною й Італією. Але є і такі думки, які кажуть, що Мусоліні натискав на Гітлера, щоб він облекшив свої умови європейського замирення. Журналісти, що були в тих околицях, де відбувались наради і здалека бачили диктаторів, говорили, що Мусоліні був в дуже добром настрою, в той час, коли Гітлер і його помічники виглядали перетомлені і сумні. Супроти того вони зазначають, що це Мусоліні мусів досягнути якусь дипломатичну перемогу.

НАСТРОЇ В БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН. — У Берліні преса відбиває радість і каже, що тепер прийде до тісної співпраці між Німеччиною й Італією в дальшій веденні війни. В політичних колах говорять, що вісь Берлін-Рим тепер скріплена й Італія піде до війни по боці Німеччини, коли зайде до того потреба. А тепер Італія буде захищувати нейтральність, але таку, що буде співчувати з Німеччиною. В добре поінформованих колах також говорять, що тепер прийде до створення потрійного союзу між Німеччиною, Советами й Італією. Бо в той час, коли диктатори укладали в містечку Бренеро пляни дальшої роботи в Європі, їх міністри і знавці старались наблизити інтереси Італії до інтересів Советів. Коли до того потрійного союзу прийде, кажуть німецькі політичні кола, тоді прийде кінець Бритійській імперії, панівні впливи матиме згаданий потрійний союз, а також ціла середня і східна Європа, Середземне море, Близький і Середній Схід попадуть виключно під панування згаданих трьох держав. В політичних колах навіть говориться, що в короткому часі прийде до зустрічі між советським прем'єром Молотовом і німецьким міністром Рібентропом. Далі прийде до зустрічі між італійськими і советськими дипломатами.

НАСТРОЇ В ІТАЛІЇ.

РИМ. — У той час, коли німецькі газети говорять багато про дальше ведення війни в спільці з Італією, в Італії мало говорять про війну, зате говорять багато про замирення. З цього знавці зазначають, що розмова між двома диктаторами в Бренері велась у тім дусі, що Гітлер домагався від Італії активної допомоги в війні, взаїну за різні обіцянки, а Мусоліні натискав на Гітлера, щоб шукав шляхів замирення.

У ватиканських колах обговорюють умови, які видивив там німецький міністер Рібентроп у часі своєї останньої візити. Правда, ці умови не є офіційно опубліковані, але подують їх такі кола, що їм можна довіряти. Отож Рібентроп сказав, що Німеччина помириться, коли наступить загальне роззброєння в Європі, коли буде створений союз чотирьох держав—Німеччини, Англії, Франції й Італії—і цей союз буде панувати над Європою; тоді Німеччина готова піти проти Советів. Також німці домагаються повернення колоній, вільної торгівлі в світі. Зате вони обіцяють повернути малу самостійну Польщу, з 10 мільйонами мешканців. Середина Європа буде переорганізована у федерацію малих держав і оставатиметься під впливами німців.

В ЛОНДОНІ НЕ ВІРЯТЬ У МИР.

ЛОНДОН. — У Лондоні не вірять, щоби прийшло до замирення в Європі, а то тому, що Гітлер певно поставить такі умови, які годі буде прийняти. Добрий настрій викликає в Англії промова Рузвельта, в якій він станув в обороні малих держав та наставував агресію. З цього зазначають, що Рузвельт не захоче чинно піддержувати домагання Гітлера. А без того нема найменших виглядів на замирення.

Англійська публічна опінія трохи пригноблена внаслідок розмови двох диктаторів, а ще більше внаслідок ушкодження кораблів німецькими літаками. Правдоподібно, що в міністеріальнім кабінеті наступить переорганізація і створить вузький кабінет, зложений з чотирьох міністрів, які будуть скоро про все рішати. Говорять також про можливість загального голосування, яке мало б одобрити, або відкинути, теперішню політику уряду.

СОВЕТИ УКРІПЛЯЮТЬ КАМЧАТКУ.

ШАНГАЙ. — Совети почали укріпляти Командорські острови недалеко Камчатки, та будувати на ній морські бази. Побойються, що ті бази готові стати прибіжищем для німецьких тихоокеанських морських наїзників.

"СВОБОДА" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1894

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
появою числа, в котрім оголошення хочє мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. "Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016.
4-0807.

3 Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

СЛІПІ ПРАВИТЕЛІ

Фінсько-російський мир, як передтим фінсько-російська війна, мали ще одну цікаву сторону, що саме тепер перед світом розкривається через полемику між більшовицькою й небільшовицькою пресою.

Як загально звісно, советський уряд Росії голосить, що в советській Росії править пролетаріат. Править так, що не допускає до голосу ніякої іншої класи, отже там є диктатура пролетаріату. Чи мир, чи війна, босом там є пролетаріат. Як Росія починає війну, то робить це, мовляв, пролетаріат. Він такої війни бажає, він її веде, як довго хоче, й він робить мир, коли вже має війни досить. І умови миру залежні від нього.

В імені цієї гарної теорії вислано на далеку холодну північ сотні тисяч російських салдатів. Було між ними багато українських жовнірів, яким певно зовсім байдуже, хто буде мати Фінляндію. Билися ці салдати без запалу, як звичайно б'ються люди, які не звязують жертв війни з своїми життєвими інтересами. Попавши в полон, вони в розмовах з фінами зовсім виразно давали до зрозуміння, що вони зовсім не знали, за що вони билися, а як знали, за що, то заявляли свою байдужність до цього діла.

При тому донесення з Росії показували, що й населення в Росії, так зване запілля, теж мало що знало про фінську війну. Звичайна вулична парада в Москві була описана ширше в советській пресі, як крівава війна в Фінляндії, що пожирала сотні тисяч жертв. Не подавав советський уряд докладних звідомлень навіть своїм приятелям за границею, отже навіть більшовицька преса поза Росією не знала докладно, коли почалися переговори і як вони ведуться.

До того більшовицька пропаганда поширила по світі як оправдання війни запевнення, що як лише пічнеться війна, фінський пролетаріат зараз повстане проти фінського уряду, як проти своїх гнобителів і ввесь збереться довкола нового советського уряду Фінляндії, що повстав за границею, в Росії. Ця обіцянка зовсім не здійснилася. Фінський пролетаріат за цим урядом не пішов, але боронив свого, фінського уряду в Фінляндії. Колиж цей уряд був заставлений погодитися з російським, то здавалося, що російський уряд, поступаючи зовсім консеквентно, зробить угоду з фінським урядом на еміграції, що його російський уряд створив і однимиком представником фінського пролетаріату проголосив. Та сталося зовсім щось інше: російський советський уряд волів робити угоду з фінським урядом, котрий він самий таврував як бандитський.

У цей спосіб і ведення війни в Фінляндії і її закінчення показало ще раз світові, що, не зважаючи на гарну вивіску диктатури пролетаріату, справжній пролетаріат Росії про війну нічого не рішав. Ні про її починання, ні про її ведення, ні про її закінчення. Рішала про все диктатура над пролетаріатом.

Е. Олександрівський.

ПЕРШІ БОЇ ГАЛИЦЬКОЇ АРМІЇ З БОЛЬШЕВИКАМИ

По переході Збруча 16. і 17. липня 1919 року Галицька Армія опинилася на Правобережжі, в районі Кам'янка на Поділлі, над Дністром і Смотричем.

По тяжких переживаннях і трудах у Галичині Галицька Армія мусіла якийсь час відпочити й переорганізуватися. Це й сталося з I. і III. Корпусом Г. Армії. II. Корпус мусів без ніякого відпочинку вийти відразу в бій із червоними.

В цьому моменті відбувся в Галицькій Армії деякий душевний перелом. В Армії по відвороті з Галичини залишилися найкращий бойовий елемент. Треба йому було погодитися на втрату тієїшньої батьківщини й треба було ділом підпомагти бойові зусилля наддніпрянських братів. Ці зусилля йшли проти червоних.

Зворот відбувся в Галицькій Армії без найменшого інциденту. Армія пішла з пісню в устах у бій з більшовиками.

Вперед ішли бої в проску-

ривському районі, опісля за Бар і Жмеринку. Тут виступили вже перший раз і частини Галицької Армії. Та її більшість виступила аж із виступом I. і III. Корпусу в районі Калинівки, Козятини, Хвастова й Василькова.

Бої на більшовицькому фронті ріжнилися в досить великій мірі від боїв на західних фронтах. Галицька Армія привкла була, зовсім природно, до правильного способу воювання на взір воювання буншої австрійської армії. Та тут, на широких полях Наддніпрянщини, старий спосіб воювання не мав великого примінення. Червоні воювали більше партизанкою. Нападали несподівано, суртом; підсували бронепоездами, залізничними шляхами, або наїздили своєю червоною кіннотою — нероз і на запілля армії.

Але похід Галицької Армії, тепер уже об'єднаної з Дієвою Армією, під одним командуванням для одної спільної мети, для здобуття Києва — йшов назагал втертими мето-

СПИРИДОН ЧЕРКАСЕНКО

(Із Праги до „Свободи“).

Новий, несподіваний удар злої долі. Не встигло ще українське громадянство в Празі поховати свою найстаршу членку, Софію Русову, як рознеслася сумна звістка, що помер поет Спиридон Черкасенко. На похороні Русової 9-го лютого оголошено, що 8. лютого вночі попросився до світа Черкасенко і що 13. лютого відбудеться похорон небіжчика.

Відходить від нас „старше покоління українських „пробудників“, тих, що своїм словом і ділом не дали заснути мертвим сном українському народові в добі царського гноблення та кликали пробудженню націю до боротьби за волю після революції 1917 року. До цих пробудників належав Спиридон Черкасенко, український письменник і громадський діяч.

Коли глянути на старі покоління нечисленної нашої інтелігенції з Наддніпрянської України, то приходиш до думки: дивні діла Твої, Господи! Кожний із них — Євген Чикаленко, Олександр Лотоцький, Олександр Сидоренко, Василь Бідов — оповідає, що лише завдяки щасливому збігові обставин вони завдячують свою національну свідомість. Той мав нагоду прочитати Шевченкового „Кобзаря“, і віщі слова поетові запали глибоко в душу. Той мав у школі товариша, що напугав, показав дорогу до українства. Той почув на концерті українську пісню, і це зробило в його поглядах революцію. Іншого вразила і потрясла політика царської влади супроти українського слова, яке було заборонене в урядах, школі, в театрі і навіть у церкві, і святий гнів проти цієї дикої самоволі зробив із байдужого „теж малороса“ — свідомого українця-борця.

І Спиридон Черкасенко, хоч народився і виріс в Україні, був би не лишнім слідом в українським письменстві, колиб не той „щасливий випадок“. Народжений 1876 року, того року, в яким видав цар свій тайний указ, щоб знищити український рух, Спиридон Черкасенко був вховуваний у російській школі і по скінченні науки вчив українських дітей московською мовою. Рано прокинувся в ньому поетичний хист, але перші його поезії були писані російською мовою. Випадково дістав молодий сільський учитель українські книжки; відчув, що тільки в рідній мові живе чи-

сте джерело поезії, і відвернувшись від мачухи — московської мови, вернувся до рідної матери — України.

С. Черкасенкові довелося учителювати в найбільшому центрі української промисловості — в Донецькій басені, — де від кінця 19. віку вироста вугільна і металургічна індустрія. Страшний визиск робітників чужоземним капіталом (були то головні акційні товариства французькі, англійські, бельгійські та російські) пробудив у поезіях і драмах молодого Черкасенка соціальну струну. Соціальні мотиви, що так мистецьки вміє зображувати німецький поет Гергард Гауптман наповнюють Черкасенкову поезію. Наприклад, у своїй „Казі старого млина“ Черкасенко показує нам наступ капіталізму на поетичне, майже ідилічне життя українського селянства. У своїх віршах, друкованих у київським щоденнику „Рада“, у місячнику „Дзвін“ і ін., Черкасенко кличе поневолених до боротьби за ліпшу долю. І національна неволя і соціальне гноблення бідних багатими, влаштованих верствами, знаходять у Черкасенковій поезії голосний відгук. „Петро Стах“, „Провінція“, „Це псевдоніми Черкасенка — вогнем ненависти і їдким сміхом сатири своєї побиває неправду, зло, насильство і кривду. Він хоче бути вартовим, сторожем людських прав, що кличе всіх поневолених до обачности:

„Я вгорі, я на дзвіниці,
Я на варті стережу:
Серце маю я із крици,
Як ударю, — розбуджу“...

За свою літературну діяльність довелося зазнати Черкасенкові переслідувань від царської влади, мусів він покинути своє учительство. Але молодий поет не злякався. Він пише в газетах, друкує свої оповідання, драми, складає шкільні книжки (хоч шкіль українських ще не було), бере живу участь у громадсько-політичній житті. Мав С. Черкасенко широкий поетичний талант: лірика, оповідання, драми, сатири, роман історичний — не було майже такої літературної форми, якої він не спробував з успіхом показати українському читачеві. Писав легко, чистою мовою, в традиційних розмірах. Бойові пісні писав Черкасенко в добі революції 1917—18 рр. Не одна з його пісень положена на музику, як приміром, відомий

гимн, що він написав підчас української національної революції в кінці 1918 р.:

„Україно — мати, кат сковав,
Недаром бились ми за волю“...

Після перемог української революції прийшли поразки, руїни, і настала для Черкасенка невесела година еміграції. На початку в Відні, потім у Празі Черкасенко працює, як той хлібороб, що

„За плугом ніколи не спав:
Що робив, те робив я до краю,
І всі сили, що мав я і маю,
На роботу невинну клав“

Знаємо, що життя на еміграції не сприяє творчості поетів, письменників у чужині середовищі відривається від рідного ґрунту, але й не набирається глибоко нових вражень; він, як та ростина, що їй вирвано корінь, живе неприродним, штучним життям. Черкасенка виривало перебування в Ужгороді, в Карпатській Україні. Тут, на рідній землі, С. Черкасенко робив живе діло. Особливо для молоді української в „Пласті“, писав у педагогічних українських часописах, бив молоді і старших до свідомости, як це він робив перед тим у Великій Україні. Але й ця невинна культурна праця була не до влободі тодішнім верховодам чеського московського режиму в Карпатській Україні, і Черкасенка висилають з „Підкарпатської Русі“ до Праги. Від прекрасних зелених гір, від дзвінких потоків, від лісів запашаних мусів поет вернувся в тісну комірчину в селі під Прагою. Але й тут не перестав Черкасенко працювати, як письменник, редактор, педагог.

1936 року українське громадянство в Празі вшанувало 60-літній ювілей С. Черкасенка. Була там молоді, було й старше покоління української еміграції. Просто і скромно говорив поет про свій життєвий шлях. Оповідав, що в літах своєї молодості ніхто з його сучасників не смів і мріяти більше, як про те тільки, щоб можна було друкувати книжки для народу українською мовою. Те, що здається молодому поколінню українському само собою зрозумілим (домагання державної незалежности, рідна школа), в тоді було чистою фантазією. Так мало було тоді українських культурних робітників, і така невідомо була українська народна маса. Кінчив свою промову Черкасенко словами віри в перемогу правди над кривдою, свободи над насильством.

13. лютого 1940 року українське громадянство поховало С. Черкасенка в чужій землі, далеко від України. Хор під проводом п. Буркацького мистецьки проспівали панакхиду „київського напіву“. Прості, але могутні слова молитви „Плачу, ридаю“, проспіваної з глибоким чуттям і високим хистом, зворушили присутніх. Сльня вражіння зробила промову п. Вайди, від пластунової молоді Карпатської України. Промовець дякував Небіжчикові за його працю, виконану для молодого покоління Карпатської України, підчеркував заслуги Черкасенка як учителя і наставника пластуна, з якого рядів вийшло стільки хоробрих січовиків, борців за волю Карпатської України.

Був мороз, холодний вітер завів снігом свіжо викопаний ґріб. Чорну домовину поклали в мерзлу землю. Загуркотили грудки твердої глини. Сумно розходилися усі присутні, кожний думав про недолю емігранта-українця, що навіть костей своїх не може зложити в рідній землі...

М. О.

ТРИУМФ НАСИЛЬСТВА

Советсько-фінляндська війна скінчилася „миром“, який звичайно, простою мовою називається шантажем... Не будемо тут вводити в причини, чому ця славна, героїчна нація піддалася московському варварові. Зате зазначимо, що маршал Карло Густав Манергайм, начальник командант фінської армії, в денному приказі до армії виявив, що москалі втратили 200,000 убитих, а фінні 15,000.

Якеж це страшне відношення між героїчним народом і отарою, що її гнали до підбою свободних людей!

Маршал Манергайм звернувся до своєї армії такими словами:

„Вояки славної фінської армії!“

„Заключено між нашою державою та Советським Союзом мир, яким відступлено Советам майже кожен пядь поля битви, де ви проливали свою кров в ім'я того, що ми вважаємо священним і дорогим

„Ви не хотіли війни. Ви любили мир, працю та поступ, однак ви були втягнені силою у війну, в якій ви доконали великих діл, таких, що на століття запишуться на сторінках історії.

„Більше як 15,000 з вас, що виступили в поле битви, ніколи не побачать своїх домів, а скільки є таких, що стратили раз на все здібність працювати! Однак ви завдавали тяжкі удари, і якщо 200,000 наших неприятелів лежать на сніжних полях, звернених темними очима до нашого блакитного неба, то вина тут не ваша. Ви не ненавиділи їх, ані не бажали їм зла; ви тільки слідували за твердим, залізним законом життя: вбивай, або будеш сам убитий!“

„Жовніри! Я боровся на численних фронтах, але ніде не бачив я вас як вояків. Я гордий з вас так, неначе ви були моїми власними дітьми. Я гордий з тих жертв, чи вони походили від дитини з бідної хати, чи з багатшого дому.

„Знищення більше як 1,500 московських повів та більше як 700 ворожих літаків говорять про чини героїзму, докунуваного одиницями.

„Не зважаючи на це хоробру відвагу та духа посвяти, уряд був змушений закрити мир на таких умовах, що самі говорять за себе. Наша армія була малою і її резерви та кадри були неспівмірні. Ми не були приготувані до війни з великою державою.

„Ваші героїчні зусилля збудили подив світу, однак по-

трех і пів місяцях війни ми дали були майже самі. Якщо колись буде написана історія цієї війни, то світ дізнається про ваші зусилля.

„Без помочи зброї, що нам дали Швеція та західні держави, ледви чи булаб можливою боротьба проти незчислених гармат, повівів і літаків ворога.

„На жаль, цінні обіцянки помочи, давані західними державами, не були зrealізовані, бо наші сусіди, закурени цілком долею, відмовили права на переїзд війська.

„По шіснацятьох тижнях кривавих битв, без відпочинку днями й ночами, наша армія дала стоїть непідбита в обличчя ворога, що, не зважаючи на тяжкі втрати, далі зростав у числах. Таксамо й наш домашній фронт, хоч були такі страшні повітряні налети, що сіли смерть і терор між жінками й дітьми, не заломався ні на хвилину.

„Наша доля тепер тяжка, бо ми змушені віддавати чужій расі, тому народові, якого життя, філософія та моральні цінності дуже відмінні від наших, ту землю, що від віків була управлявана нашим потом і працею.

„Ми горді, бо свідомі тих святих обов'язків, які ми і далі будемо сповняти, щоб приюмфувала західна цивілізація, що була нашою спадщиною від віків. Але й знаємо, що ми вже заплатили найменший сотик довгу, який ми моглимо були винні заходом“.

Подібну промову виголосив і міністер заграничних справ, Танер. Ось так Сталін не сів, ні не орав, оначе збира... Москва ликує, біла і червона, добачуючи в фінській трагедії поворот московської імперіалістичної доби Петра Першого.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ

С. Г., Нью Йорк, Н. Й. — У списку жертводавців підчас похорону бл. п. А. Перестюк додати: пані Тетяна Гарачай \$1.

Клівленд, О. — У проголошеній збірці на Культурний Город має бути: о. Сильвестер Журавецький \$10, а по \$1: Анна Мельник і І. Годованський. І має бути В. Венц.

Д. Ф., Бедфорд, Инд. — Дікуємо за дуже цікавий втинок з американської газети.

ВЖЕ ЦЬОГО НЕ БУДЕ?

Кадали, що з ратифікацією російсько-фінського договору фінські жінки й діти вже не будуть потребувати втікати до своїх місць осідку. Подкається, що ще далі будуть утікати, цим разом з околиць, котрі має окупувати Росія.

НА РІЖНІ ТЕМИ

НІМЕЧЧИНА, ПОЛЬЩА І УКРАНА.

Американські газети дали широкий розголос так званій "білій книзі", себто збірці польських документів про німецько-польську війну. Головною пропозицією, яку нацистичний лідер і німецький міністер повітряних сил, Герінг, дав Гітлеру в справі Росії.

Радив він саме Підлудському, щоби Польща приступила до німецького походу проти совєтської Росії. За таку співпрацю Німеччина обіцявала Польщі впливи на Україну.

Заява "білої книги" могла би видатися несправедливою: адже Німеччина не пішла з Польшею проти совєтів, але з союзними проти Польщі.

Однак й совєти колись збиралися йти з альянтами проти Німеччини, а пішли з Німеччиною проти альянтів.

Про цього Герінга пише телеграфік Кут, лондонський кореспондент "Юнайтд Прес", що Герінг сказав йому раз літом 1930. року, що він стоїть за те, щоб Німеччина пішла з Росією бити альянтів, а потім "вистигла" Росію.

ВИДВАЖНІ ФІНИ, АЛЕ СЛАБІ.

Президент Рузвельт вихваляв у четвер фінів за їх відвагу й сказав: "Кінець цієї війни ще не видно вроджених прав дрібних держав на удержання своєї цілості".

Відома коломністка Дороти Томпсон не погоджується з таким наставленням. На її думку, становище малих держав у нинішньому світі вже зовсім інше: вони не мають ніяких прав.

Кожний їх ваймає, хто має в цьому інтерес і має на це силу.

ТЕЖ ПРИГАДКА.

Коли фінні й неутральні держави критикують альянтів за те, що не дали їм допомоги й довели до загибелі на ласку й неласку Росії, Дороти Томпсон пригадує, що найбільша неутральна держава в світі не захотіла дати Фінляндії якої-небудь допомоги. Не дала навіть одного долара, котрого вона сама потребувала.

Однак так зле ще не є: Америка дала Фінляндії свої симпатії й допомогу на закуп медикаментів.

Як сказав один політик: Америка поводилася, як той милосердний, що, побачивши, як на невинну дитину напад дужий чоловік, погладив дитинку по голові й дав їй хустинку обв'язати рани й відібрав від неї бля, котрим дитина боролася.

ВИДКОЛИ?

Ще й досі в політичній літературі не втихає дискусія за питання: відколи саме Гітлер рішився піти на спілку з Сталіном?

Одні кажуть, що Гітлер думав про таку спілку вже давно, може ще навіть до захоплення влади в Німеччині. Інші, що він був щиро настроєний проти Росії, а повернувся до неї під впливом поведінки альянтів та Італії.

Якби не було, обі споряді сторони погоджувались у тому, що день 23. серпня 1939. року, себто дату підписання нацистично-совєтського пакту, треба вважати однією з важливих дат двадцятого століття.

ВСЕ ЩЕ ПИТАННЯ.

Кажуть прихильники совєтської політики, що совєтська Росія розумно зробила, йдучи з Гітлером. Мовляв, совєтська Росія хоче миру, а це одиниці спосіб запобігти вмішанню Росії в другу світову війну.

Однак люди все ще питаються: чи справді совєтська Росія врятувалася від участі в другій світовій війні?

Іншими словами: чи не буде вона ще остаточно таки втягнута в війну, як "молодша сестричка" нацистичної Німеччини?

3 ДНЯ

ЦЕРКВА ПРОТИ БЕРТРАНДА РОСЕЛА.

Недавно Ньюйоркський університет назначив як свого професора англійського вченого Бертранда Росела. Росел написав чимало наукових праць із суспільно-етичної ділянки, а яких він, між іншим, склонується до безвірства. Крім того він є такої думки, що всякі судові, чи церковні церемонії винчання є непотрібні, а кохання між людьми повинні опиратись виключно на вільну волю.

Проти нього виступили американські віруючі кола, зокрема церкви, протестантські й католицькі. Вони гостро гаврували Росела за його філософічні переконання й домагались від заряду згаданого університету, щоб його усунуто.

ОБОРОНА РОСЕЛА.

В обороні Росела станув у першу чергу заряд університету. Бо критика була звернена більше проти його постулю, який назначено Росела, ніж проти самого Росела. Заряд сказав, що професора Росела заангажовано не на те, щоб він викладав свої суспільно-етичні погляди, тільки щоб викладав математику й логіку. Дали заряд сказав, що професор Росел цілком не проповідє деморалізації у відношенні полов, ані не проповідє вільної любові. Він є за те, щоб вірність і сталість у подружжій житті була така сама, як і тепер, тільки він виступає проти церковних і судових зобов'язань, які, на його думку, вульгаризують любов, накладаючи на неї якісь зверхні загрози. Заряд університету навіть, що навіть церкви не погоджуються повністю в питаннях, що є справжнім винчанням, а що не є. А католицький архієпископ Спелман не вважає за справжнє релігійне винчання того, яке дає протестантський єпископ Манінг. Чомуб проф. Роселові не мати в тій справі відмінної думки, говорив заряд університету.

МУДРІ ПРОФЕСОРИ.

Перед наукою все треба клонити голову. Наука — це велика річ. І ми скидаємо капелюх перед такими інтелектуальними велетніми, яким є професор Берtrand Росел. Признаємо також, що його погляди, зокрема його думка про відношення полов, дуже глибокі, дуже розумні, але... для нього самого.

Великі професори і вчені, такі як ось Берtrand Росел, звичайно поповнюють ту дурницю, що засади, які відповідають їм самим, стараються прищепити до широкого загалу.

Певно, що такому вченому, як Берtrand Росел, не треба "зверхніх загроз", щоб змушували його до сталості в подружжій житті. Він жеж шлях

хом студій і духовних вправ вишколив себе до тої міри, що сам зуміє створити собі внутрішній гамулець. Він знаменито визнається в тайнах душі, в тайнах волевих поривів. Він розуміє ті конфлікти, які шарпають наше серце. Він заздалегідь пізнає, котрий волевий імпульс сводить чоловіка на манівці, а котрий веде простою дорогою. Тому він заздалегідь адушить лихий порив, а піде за правильним голосом.

ЧИ ВСІ ЦЕ ВМІЮТЬ?

Але чи всі люди визнаються так глибоко в тайнах душі і людської вдачі, як професор Росел? Чи всі знають, коли натура пре чоловіка до лихого вчинку, а коли до доброго?

Ми знаємо добре, що не всі. Людина дуже часто не здає собі з того справи, що станула на лихий шлях, аж поки тим шляхом вже не загналає далеко. Щойно тоді з чудуванням питає себе чоловік, як це сталося, чого він так зробив? Кажуть, що чоловік сам собі найтяжчий ворог. Він чогось неосвідомо робить такі речі, які на дальшу мету кривдять його самого. Росел зуміє наперед відгадати, що треба робити, а що ні. Небезпеку він вимине. Але звичайний чоловік того не попрапить.

ПОРІВНЯННЯ.

Коли якийсь професор, чи вчений, рекомендує широкому загалові такі міри, які добрі лише для нього самого, він подібний до того акробата, який ціле життя вишколював свої м'язи, легко зміє перейти по лівній понад височенну пропасть і те саме радить поповувати звичайному чоловікові: "Та йдіть. Вам нічого не станеться. Алеж дивіться на мене. Це так легко. Ви заподієте, обтяжені пересудами. Обтяжіть себе з тих пересудів, будьте собою, а цілком певно виконаєте цю штуку".

НАСЛІДКИ.

Не треба додавати, що стається зо звичайним чоловіком, коли він справді послухав акробата і пустився по лівній понад пропасть.

Те саме діється зо звичайними людьми, яких високо вчені, дуже мудрі професори настигають до тих засад і до того способу життя, до якого досі вони самі, а до якого, зо зрозумілих причин, не досі росли маси.

Церковні, чи навіть судові, винчання, хоч може і є "зверхніми загрозами", проте являються помічниками в житті людей. Вони є тим чинником, що змушують людей застановитись добре пере дальнодучими вчинками і спиноють людей перед необачними, імпульсивними рішеннями. Вони, хоч може і є обмеження наших цілковитих свобод, то видночас вони є моральними гамульцями, що спиноють нас від провалля.

СУХИЙ ЛІД ОХОЛОДЖУЄ ДУЛА СКОРОСТРІЛІВ

Як відомо, скоростріл довго не може стріляти тому, що від скорого стріляння так може розігрітись дуло, що навіть може зігнутися трошки. Тому на дуло скоростріла наложували досі такий, мовляв, бляшаний "плащик-холодильник", що наповнений у середині холодною водою. Та навіть і вода скоро нагрівається. Тому американські скоростріли мають тепер плашки-холодильники, що наповнені в середині "сухим льодом", тобто згущеним газом, що називається вуглецевим двоокисом. Такий газ тіло постійно викидає з себе з кожним видихом повітря з легенів. Тож, як бачите, колиб згустити отой газ, що ваше тіло викидає крізь легені, то з нього повстав би сухий лід. А тим сухим льодом можнаб охолоджувати й дула скорострілів.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ТВОРИМ ПОЛІТИЧНУ СИЛУ.

На європейському континенті відрається велика драма, а зокрема на українських землях — страшна трагедія! І ми, американські громадяни, як українці, відчуваємо нашу самотність, не маючи від явної підтримки змагань нашого народу за самостійність і державність.

Задристіть огортає наші серця, коли навіть наші Злучені Держави мають прихильне вух до голосу поляків і чехів і дозволяють їм навіть на організування фінансової підмоги та підтримують їх морально.

Бо ми тим не можемо похвалитися! Тут іще збільшується трагізм української справи. А будь що будь, ми, українці, як американські громадяни повинні би були постаратися про здобуття симпатії і підтримки української справи на підставі демократизму, на якому й збудовані наші Злучені Держави.

Та беручи під увагу й те, що українська імміграція в Злучених Державах уже понад 50 літ, дивним якимсь чином, чому українці, як нація, таку малу, майже жадну, має підтримку в уряді Злучених Держав.

Правда, українці, як робуча сила, високо цінені працедавцями за свою лояльність і продуктивність, а в останніх кількох роках українська пісня, танці та вишивки звернули на себе увагу деяких любимоців штуки. Та в політичному житті українці не відіграють належної ролі.

Поляки і чехи мають своїх представників у муніципальних урядах, у стейтських легіслятурах, а навіть намагаються здобути місця в державних тілах, сенаті і в палаті послів, бо мають голос у партійних краєвих комітетах. А українці не мають там своїх репрезентантів. Вина в тому, що українці назагал, хоч уже закарматовані тут, замало цікавляться державною політикою, а в цьому є велика шкода й утрата. Ось тому, як приїде в Америку Бенеш чи Галер, то з ними числяться, а ми наче німі, бо не маємо нікого, з ким американці числяться! А в тому ми самі винуваті!

Ясним є, що українській справі в Америці можуть допомогти лиш американські громадяни, беручи активну участь в державній політиці. Щоб здобути голос для української нації, ми, українці, як американські громадяни найскоріше можемо це зробити, виконуючи свої громадянські обов'язки, беручи активну участь в політиці цієї держави. А маючи на меті перспективу українських питань на рідних землях, ми можемо здобути підпору американського уряду лише тоді, коли виступимо організовано в американській політиці.

Під цю пору така власне акція більше значить, як усі оці наші сварки про провід і про рішення української справи в Європі. Ми не рішимо долі українських земель, але можемо причинитися до здобуття симпатії і підтримки в справі долі й волі українських земель у першій мірі отого уряду Злучених Держав, яких ми є громадянами!

Ми тим не порушимо конституції Злучених Держав, а навпаки, можемо розширити отой демократизм, про який тепер всі так багато балакають, щоб на підставах демократизму й українська нація мала право жити свобідно. Це не значить покладатися на чужу ласку. Бо ми опираємось на власні сили, здобутків в американській політиці, й при їх допомозі здобуємо прихильність американської опінії для української справи в Європі.

Точнісінько таксамо як це роблять інші групи національні в Америці.

Візьмім наприклад, наше Ілліної. Є тут 45 тисяч, а може й більше українців. Представмо собі, що всі оці 45 тисяч є організовані в одно політичне тіло демократичне, а це є велика сила в виборах як муніципальних, так і стейтських, а навіть у федеральних.

Українці, маючи таку силу голосів, можуть американським політикам поставити справу рубом. Тоді з нами і числяться.

А представте собі, що таке є в усіх містах, а вкінці одно таке тіло велике зо всіх українських громад! Як легко булоб тоді здобути вплив у політиці. Та ми розбиті. Ми лиш малими гуртками або однимцем "граємось у політику", і хоч часто деякі кандидати обіцяють заняття для поодиноких осіб, воно таки збувається на нічому, бо не представляємо собою ніякої організованої сили! А це зле. Ще гірше, коли деякі наші люди та політики, за п'ятку чи десятку, та за бочівку пива самочинно представляють себе провідниками певного числа українських голосів, не маючи до того ані права, ані навіть кваліфікації. Тому пора нам протверезити й прозрити та побачити власну помилку. І взяти чинну участь в американській політиці організовано, громадно!

о. Петро Ковальчик.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ.

Відчит про Карпатську Україну.

Заходом 2. сотні Чорноморської Січі в Джерзі Сіті улажено відчит про Карпатську Україну. Реферував сотник Л. Клименко, представник Червоного Хреста в Братиславі, що недавно прибув до Злучених Держав. Ціллю відчиту було зібрання фондів на допомогу нашим збігцям у Братиславі. Думано, що збігці не могли підібрати кращого представника, щоб успішніше представив недолі наших скитальців.

"Без хитрої мови", по щирости, розповів сотник Клименко перебіг розвою й упадку Карпатської України. Хоч переповідані події Карпатської України відомі нам з української й чужомовної преси, однак д. Клименко своєю щирістю зумів надати тим подіям нової живости. Такий реферат це бальсам на наші зболені рани, це цемент на наші пошарпані нерви. Так промовляти потрапить лише людина, що наскрізь конструктивно думає, в котрої на першім місці — Україна. Згадуючи за деякі недомагання в будівництві Карпатської України, сотник Клименко говорив як виробничий, потурливий педагог, не викликавши в нікого ні тини несмаку.

Торкаючись українсько-американської еміграції, виказував шкідливість творення різних груп, висилання різних делегацій, котрі самі себе побивають. Благав за всяку ціну прийти до порозуміння, бо лише об'єднані зможемо доби-

ЯК СНІГ УПАДЕ НА ФРОНТІ, ТРЕБА СКРИПИТИ СТОРОЖІВ ДЛЯ СЛІДЖЕННЯ РУХІВ ВОРОГА. Французькі жовнири стоять коло звоів колючих дротів.

тисся незалежної соборної України.

Заряджена збірка принесла \$100, що має бути вислана до Червоного Хреста в Братиславі.

Осип Логин.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

CONNECTICUT UKRAINIANS MEET HERE

1000 Hear Program at HPMS in Memory of Their National Poet, Taras Shevchenko

One thousand Connecticut Ukrainians gathered Sunday afternoon in the auditorium of Hartford Public High School to hear a varied program of music, recitations and speeches in memory of their national poet, Taras Shevchenko, who died 79 years ago. Sponsored by the Ukrainian Youth Organization of the state, the program served the double purpose of awakening interest in present-day Ukrainian hopes for the independence of their homeland and raising money for a scholarship fund. The concert began at 3:30 p. m. and continued nearly four hours.

Maloney Speaks.

United States Senator Francis T. Maloney, principal speaker of the afternoon, saw in Taras Shevchenko a national leader of the same type as Thomas Jefferson. He exhorted his youthful hearers to look to Shevchenko for a noble example of a man whose clear vision of a free land was undimmed by a life spent largely in poverty and forced servitude. Enthusiastically acclaimed was Mary Burbela, New Haven soprano, who recited and sang "Topolia," one of Shevchenko's best known works. A duet by Elsie Hwozdevich and William Korotash of Ansonia, a piano solo by Helen Brezicki of New Haven, and a recitation by Mary Zien of New Britain were also on the program. These artists and all members of the three choirs participating appeared in Ukrainian costumes. The choral groups were from Ansonia, New Britain and Hartford Ukrainian Orthodox Churches. Each sang several selections a cappella.

Attorney Michael Piznak of New York briefly sketched the life of

Shevchenko. "A study of the works of Taras Shevchenko," he said, "will clarify the present situation in which Ukraine finds herself. His writings present the goal of our people—a free, sovereign, independent nation, governed by Ukrainians for Ukrainians."

Eugene Lachowich, editor of the Ukrainian daily, "Svoboda," published in Jersey City, spoke in Ukrainian. Concluding the program was a colorful tableau depicting Shevchenko writing a poem and the ideas that he strove to express. The poem, "Zivi Obraz," was read by John Bilinsky, Hartford Seminary Foundation student, and members of the New Britain choir represented scenes in the mind of the poet.

Presiding throughout the program were John Seleman, president of the state Ukrainian Youth Organization, New Britain, and Alexander Mereschak, leader of the adult state group. Greetings from Mayor Spellacy were conveyed by Edward J. Buckley, secretary to the mayor.

(The Hartford Daily Courant, Monday, March 11, 1940.)

ВОЛОДИМИР КОРОЛЕНКО СЕРЕД ЛИХИХ ЛЮДЕЙ

У цьому оповіданні великий письменник українського роду, мале життя в дрібному містечку Правобережної України з типичними ворожнечами між пишним панським замком і місцями української капіталею, з його потіхами за зломаних людей. Хлопчик, котрого іде місце прозивало волоцюгою, відкриває предивні річи в закинутій уніятській каплиці в старому замку.

ЦІНА 45 ЦЕНТІВ

"SVOBODA"
81-83 GRAND STREET,
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY, N. J.

Мішух на селі.

— А скільки літ має ця ко-
рова, пане господарю?
— Два роки...
— А по чому ви пізнаєте?
— По рогах...
— Ах, і справді... Я й не вав-
важив, що вона має два роки...

ДРАМА В ПОВІТРІ.

Пілот Джозеф Розмарин, котрий з брався вчити літати Емануеля Айзенберга, виділявши з ним у повітря, мусів звести з ним бій — з пасажиром, що показався божевільним. На великій світліні його літак по добутті його з води.

НА НАРОДНІ ПОТРЕБИ

НЮ-МЕСІ, ПА.

Нижче подано: колідний "заклад" для жертв на "народно-роботу" яку веде Об'єднання. Права, і маю жертва, але місцева громада дуже капризна, "закладки" великі. Бог і своїм церквами, котрі збирають всі жертви. Але жодні місцеві громади мають і на інші народні потреби. Цього року "закладки" колідні, і відповідні свої національні обов'язки. Цілий рік хатах з хат до ті закодують \$7.80. Зложили по \$1: Ю. Вазаліський, Н. Вазаліський, О. Вересюк, по 50 ц.: Л. Стодник, А. Лиса, Д. Булі, В. Мудрак, по 25 ц.: М. Савич, С. Зімак, М. Проць, Д. Варшавський, П. Ярма, Е. Гечі, М. Петро, І. Круж (стар.), Н. Машак, П. Куш, решта дрібними.

Колідують: Онуфрій Вересюк, Юстин Вазаліський, Михайло Савич, Йосиф Круж, О. Вересюк.

НЮ-МЕСІ, ПА.

Золотий О. Басарб.

Наступні жертводавці зложили свої жертви на святі О. Басарб, що відбувся 13-го лютого 1940 р. в Нью-Йорку: по \$1: М. Литвин, Н. Н. Пани і П. Білик, А. Карлович, Дрозденко, Сидор, пані Врублевська, пані Чернецька, Палажик, Липецький, С. А. Стрелко, К. Моторий, К. Халого, А. Вазаліський, М. Франко, В. Пріт, А. Міллер, О. Пель, М. Лехицька, Е. Кристен, Н. Н. Пани, Л. Чарльський, А. Сера, Павлі, Левіцький, П. Ікалов, пані Задоренко, П. Задоренко, Чупень, Кульчицька, В. Різник, О. Труш, В. Мовський, М. Сурмач, М. Климшин, С. Мельник, М. Мельник, М. Марків, П. Чарнецький, Ю. Кузьмак, К. Берків, Н. Берків, П. Дутчак, Ф. Р. А. Сивець, Н. Н. П. Гладу, Барановський.

Ці гроші призначено на інформаційно-освітньому працю.

Крім того пів греко-католицькою церквою св. Юрія при 7-й вул. зібрано з цвітів \$34.65, а підчас панашини \$18.75. Ці гроші призначено на збірку.

В українській православної церкві при 14-й вулиці зібрано з цвітів \$14. На згаду вище цілє ще зложили по 50 ц.: Е. Левіцька, К. Халого, С. Червотюк, А. Гладу, К. Литвин, О. Іванів, Е. Гришко; по 25 ц.: В. Задоренко, О. Труш.

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ.

З відзначення на народно шль.

Дня 17 лютого ц. р. відбулося в церкві св. Петра і Павла відзначення пам'яті Софії Поліаху з молодим українцем Миколою Степаном з Джерзі Сіті. На прийнятті гостей у часі весілля гом. Михайло Антонюк попросив привітати, щоб у теперішній час, коли український народ переживає такі тяжкі часи, зложити скромну жертву на його допомогу. Членини У. З. Хреста, пані Катерина Коблан, перевела серед гостей збірку зібрала \$10 на українських збірок. Гроші переслали через Об'єднання на призначену цілє.

Катерина Коблан.

ІОНІСТАВН, О.

На визволення рідного краю.

Нижче підписаний зібрав у часі колати жертву на акцію визволення України. Зложили по \$1: М. Юростовський, І. Краєць, І. Доровський, А. Когут, Н. Олені, Т. Пері; по 50 ц.: Ю. Гейтлі, П. Стахура, І. Панико, Н. Шеремет, П. Лішак, А. Проник, Н. Випиник, О. Петрик 50 ц. Разом \$10, які вилано через Об'єднання на призначену цілє.

А. Когут.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Доброділіні цілє.

З нагоди 30-літнього ювілею тов. Запорозька Січ, який відбувся 25 грудня м. р., привіт зложили жертви на доброділіні цілє: Р. Слободан \$2; І. Кінашук \$1.25; по \$1: П. Сташук, С. Могіла, М. Гайнович, Ю. Галз, В. Караш, Ю. Атаманчук, Юлія Генега, Антоніна Фортун, Б. Вігушинський, В. Федичини, І. Воробець, І. Круглак, К. Генега, по 50 ц.: М. Костич, Р. Генега, І. Генега, Г. Караш, М. Могіла, С. Генега, М. Гринішак, Т. Чечіль, І. Пидат, С. Яків, В. Яків; по 25 ц.: Т. Горня, В. Сас, М. Генега, Т. Табеш, В. Герега. Разом \$23, які переслали через Об'єднання.

Степан Могіла.

НАСМІХАЮТЬСЯ З ГІТЛЕРА.

Англійський міністер достав показує членам британського парламенту образ Гітлера, виставлений на дверях відділу сміття дільниці Тотенгеми.

ШКАГОВСЬКА ХРОНІКА

Подає Степан Куропась.

Ювілей 25-ліття 379-го відділу У. Н. Союзу відбувся в нас у суботу, 24 березня, в селі „Синів України“.

Ювілейний вечір стягнув не лише членів, але й велике число інших учасників, головню молоді, що прийшла потанцювати. В пам'ять ювілейного торжества відділ видав спеціальну пам'яткову програму, в якій англійською мовою говориться коротко про організаційну структуру У. Н. Союзу взагалі, а в Шкагово зокрема. З фінансової боку підприємство випало дуже добре, як і всі українські підприємства цього року. З новим роком якесь щастя навістило наше місто, бо все вдається. Заповідається добрий рік і для У. Н. Союзу.

Всеукраїнський конгрес в Америці вже кождому з нас відомо річ. Уже тільки заяв, відозв і це раз заяв начиталися люди в часописах, що в пам'яті їм убився він добре. В розмові з людьми на зборах чи приватно виходить, що наші люди вірять дові, що буде лиш один Всеукраїнський Конгрес, що буде мати авторитет і гідну репрезентацію української еміграції в Америці. „Чого вони хочуть?“ — питають наші люди в розмові про тих, що накидують нам диктатуру пролетаріату чи яку там, та виключати хочуть з конгресу немілі їм організації. Загалом до конгресу Шкагого готовиться і вибирає делегатів. Досі вибрані делегатами з нашого міста: Іван Когут, Петро Саган, Петро Жовнірчук, Осип Цван, Д. Запхляк, Ф. Васильовський, Роман Смух, Тарас Шпікула, Гриць Семочко, О.

Дужанський, Іван Роїк і дописувач. Разом 12 делегатів. Ду-

мають ще вибрати більше делегатів, як уже буде дефінітивний вечір стягнув не лише членів, але й велике число інших учасників, головню молоді, що прийшла потанцювати. В пам'ять ювілейного торжества відділ видав спеціальну пам'яткову програму, в якій англійською мовою говориться коротко про організаційну структуру У. Н. Союзу взагалі, а в Шкагово зокрема. З фінансової боку підприємство випало дуже добре, як і всі українські підприємства цього року. З новим роком якесь щастя навістило наше місто, бо все вдається. Заповідається добрий рік і для У. Н. Союзу.

Новий архієпископ Семюл Стрич, інавгураований на опорожнений шкаговський престол зо смертю кардинала Мунделайна, перебрав офіційно уряд дієцезії, що чинить лівтора мільона вірних — католиків. В четвер, 7 березня, святочний концерт відповідним вступним словом. Святочну промову виголосив д-р Омелян Тарнавський, а до збірки промовляв п. Білецький. На концерті було коло 1,000 людей, що заплатили вступ, та ще й зложили 103 долари добровільними датками. Оперовий співак п. Кульпак, члени У. Н. Союзу, наша молода концертна сила, і Семен Чуба мали басове і скрипкове солю. У часті у програмі концерту взяли ще: хор ім. Лисенка під проводом п. Атаманця, Оксет Молодих Українських Націоналістів з п. В. Доманчуком на чолі, Ф. Гресько, панни Олена Курта й Анна Мурин. Предсідник молодечого відділу У. Н. Союзу, п. Атаманчук, заряджував своїм власним „голосником“. Концерт, як кажуть люди, „вдався“ як перша спроба праці всіх українців нашого міста.

В школі. Вчитель до учнів: — Хто пояснить мені слово „вдова“? Учень: — Вдова це жінка, що жила разом зо своїм чоловіком так довго, поки він не помер.

ПІНА 70 ЦЕНТІВ.

„Svoboda“

81-83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

„ПЕРША ПАМ'ЯТКА“ ЗА ПЕРЕПИС.

ВАШІНГТОН.

Пані Рузвельтова — виступила з публічною заявою, що більшість жінок не має нічого проти того, щоб подавати переписним урядовцям дані про свій вік, приходи й свій подружний стан, хочби вони були розведені.

Вона висказала своє здивування, що такі питання викликають стільки галасу.

ВІДКРИЛИ НОВІ НАФТОВІ

ТЕРЕНИ

ВАШІНГТОН. — У голандській колонії Нова Гвінея в Південній Америці відкрито великі нафтові терени.

Верчення ствердили, що поклади надаються для бізнесової експлуатації.

ЗАМОВЛЕНО 500 ЛІТАКІВ

ДЛЯ КАНАДИ

С. Д. Гав, канадський міністер транспорту, заявив 17 лютого, що дирекція воєнного постачання одобрива замовити коло 500 літаків для вишколення летунів у Канаді. Літаки будуть коштівувати 7 мільонів 273 тисячі й 672 долари. Будуть їх виробляти канадські фабриканти.

ЗАКОПАЛИ 80 ТИСЯЧ В ОДНІЙ

МОГИЛІ

Полк. Р. Дж. Сторді, голова комітету охорони звірат перед летніми нападками в Британії, сказав 19 лютого, що він сам на свої власні очі бачив іще минулого вересня, як у повіті Есекс в Англії тільки в одній могилі поховано 80 тисяч домашніх звіраток, які держать люди тільки для забавки. Песики й котики мусять гинути, щоб людям було більше що їсти.

ГІРКА ПОТІХА ДЛЯ БРИТАНСЬКИХ СТАРИХ ДІВОК

Коли 21 лютого розійшлася вістка по Британії, що парламент ухвалює закон, яким надає кожній 60-літній старій дівці пенсію, то стало всім старшим діткам Британії приємно, але коли довідалися, що набудуче працюючі дівчата будуть потребувати подавати своїм роботодавцям і свій правдивий вік, то стало їм гірко. Тому негайно британські жінки-посли, Лейді Естор, Міган Лойд Джордж і Айрін Ворд, що стали хресними мамами згаданого законопроекту, рійшили на наради, який би го додаток до законопроекту додати, щоб публіка таки нічого не могла знати про вік старих дівок Британії.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У БІБІОТЕЦІ, Н. Я.

У Бібліотеці, Н. Я. помер у середу, 13. березня 1940, догортний член Тов. „Запорозька Січ“, від 21. У. Н. Союзу.

ОНИСЬКО МОРОЗ.

Покійний родився в селі Запаче, повіт Підгайці. Прожив 68 років.

Оставив четверо дітей: два сини і одну дочку в Західній Україні, а дочку Анну Окренка в Ньюарк Велі, Н. Я.

Похорон відбувся в суботу, 16. березня в українській православної церкві в Джансон Сіті, Н. Я., на український цвинтар.

Нехай земля буде йому пером!

Теодор Смик, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

WILLIAMSTOWN, N. J. A meeting of Br. 307 of the U.N.A. will be held Sunday, March 24, 1940 at 1 P. M. at the Ukrainian National Association. Very urgent. All are urged to attend as we have important news to discuss. — Joseph Arkatyn, Sec.

ШКАГО, ІЛЛ. Звичайні місячні збори Бр. св. О. Ніколая, від 106, відбулися в неділю, 24. березня, в годині 12. вполудне, зараз по Сл. Божій, в галі церковній, Оклей і Райс ул. Просимо всіх членів і членики явитися на ті збори, бо маємо важні справи до пологодження. Довгучі члени мають явитися та віривати свій залежний довг тай не наражуватися на суспендацію. Мусимо всі триматися ухвали, що, як член не заплатить 2 місяці, а на 3 не явиться і не заплатить, має бути суспендований. Ми бажаємо щоб в тім році ані одного члена з нашого відділу не суспендовано. Ще раз кличемо членів нашого відділу, випишуйте свої діти в члени У. Н. Союзу. Н. Гуль, прес; В. Єдинак, кас; Г. Дашків, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. Чергові місячні збори Бр. св. О. Ніколая, від 5, відбулися в суботу, 23. березня, в домішні У. Д. Кляуб, 31-14 Грейд Ев. в Асторі, Л. АЙ., в годині 7:30 ввечері. Пригадується ще раз догучуючи членам і членикам, щоб вони не залягали довшє з плаченням своїх припалезностей до каси відділу. Довгучі члени, котрі задля важних причин не можуть учати на збори, можуть вилучувати свої вкладки в домішні Кляуб в кожну п'яну суботу й неділю перед зборами, чи після зборів, на руки відділового секретаря, котрий у згаданих днях урядє там стало ввечері. Члени, чи не члени, котрі бажали вислати через наш відділ до У. Н. Союзу свої діти, чи самі хотіли би стати членами нашої модерної заповомогої організації в Америці, най ласкаво зголосяться до місцевого тут секретаря, а той охоче пояснить їм усі роди забезпечення, обов'язки й привілеї членів у нашій Організації, якою є наш Український Народний Союз в Америці. — Іван Сидор, пр. А. Климшин, скарб; Михайло Беля, секр.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіз крові для подружжого свідства.
● Гемороїди й жилаки лікується без операції.

223 SECOND AVE., cor. 14th St., NEW YORK CITY, Room 14. GRamercy 7-7697.

Офісові години: 10—8; неділя 11—2. Жінка-доктор до обслуговування. X & Флюороскоп. — Екзамінація \$2.00.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

БІЗНЕСОВІ НАГОДИ

РЕСТАВРАНТ НА ПРОДАЖ.

Дуже добра місцевість. Інтерес вироблений. Можна шукати за приступну ціну. 66-3 97 — 3-та ЕВНЮ (між 12 й 13. ул.), NEW YORK CITY.

DR. M. SMITH

MOVED TO

353 EAST 19th STREET

between 1st and 2nd Avenues

NEW YORK CITY

Tel. STuyvesant 9-1679

Hours: 12—2; 6—8.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,

ХІРУРГ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET,

between 1st and 2nd Avenues,

NEW YORK, N. Y.

Tel. GRamercy 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

УВАГА

ФІЛІДЕЛЬФІЯ І ОКОЛИЦЯ

ІВАН ГАСІН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Похорони по ціні так низькій як \$150.

Модерна обстановка. Обслуга чесна й шира. Через телефон ми немовби сусідами

Office Address: JOHN HASYN Undertaker & Embalmer 3948 N. SMEDLEY STREET, SAGamore 3563 PHILA., PENNA.

Office Address:

JOHN HASYN

Undertaker & Embalmer

3948 N. SMEDLEY STREET,

SAGamore 3563 PHILA., PENNA.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіз крові для подружжого свідства.
● Гемороїди й жилаки лікується без операції.

223 SECOND AVE., cor. 14th St., NEW YORK CITY, Room 14. GRamercy 7-7697.

Офісові години: 10—8; неділя 11—2. Жінка-доктор до обслуговування. X & Флюороскоп. — Екзамінація \$2.00.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

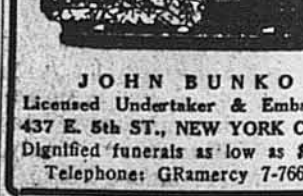
ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує погребам по ціні так низькій як \$150.

Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th St., NEW YORK CITY. Dignified funerals as low as \$150. Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 E. 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel. Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 PROSPECT AVENUE,

(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.

Tel. Melrose 5-5577

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

(118)

Немов леопард, кинувся Вандор на підмогу своєму батькові, який душівся в залізних обіймах Тарзана. І хто зна, що побуд, сталося Тарзанові, якби Калюк не завважив тої цілої історії і собі не поспішив на поміч Тарзанові. Тарзана він тепер обожав і готов був за нього життя віддати.

Тепер ціла та група змішалася вкупу людських тіл, що з собою змагалась: Рутанг заатакував Перія, Тарзан заатакував Рутанга, на Тарзана напав Вандор, а на Вандора Калюк. Всі вони змагалися, здригуючи немилосердно свого противника. Стогін людей, брязкіт ланцюгів притягнув до себе сторожі.

Поспішно сторожі почали обкладати борців нагайками та розтягати їх силою на бік. Вкінці Тарзан і Пері знов залишилися самими. Пері важко віддихав. Видно було, що був добре потурбований. „Той лисий дідко напав на мене зненацька“, почав Пері виправдуватись. „Але тепер я буду добре його вистерігати“.

„Він тепер на нас не нападе“, заговорив Тарзан. „Але він нам може добре пошкодити. Колиб він щонебудь довідався про наше повстання, він відразу доніс би про те королевій Агті й за це дістав би від неї в нагороду волю. Водночас він дістав би від неї право як слід пімститися — нас“.